

AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi

Cilt : 7 Sayı : 16 Sayfa: 1027 - 1042 Mart 2019 Türkiye

Araştırma Makalesi

BİR TOPLUM TEMELLİ TURİZM ÖRNEĞİ OLARAK SONSUZ ŞÜKRAN KÖYÜ

Dr. Öğr. Üye. Mehmet TUNCER*

ÖZ

Farklı kültürel özelliklere sahip insanlar, kendi yaşadıkları çevre dışındaki kültürel yaşamlara ilgi duymaktadırlar. Bu farklı kültürleri tanıma isteği, insanların kendi çevrelerinden uzaklaşmalarına, yeni yerler keşfetmelerine ve bu keşif sırasında toplum temelli turizm faaliyetlerine katılmalarına yol açmaktadır. Toplum temelli turizm, yerel toplulukların ekonomik sosyal ve çevresel ihtiyaçlarını giderebilecek bir kavram olarak görülmektedir. Bu çalışmada, sanat ve kültür hareketinin merkezi olarak ortaya çıkan bir yerleşkenin, sürdürülebilir toplum temelli bir turizm merkezine dönüştürülebilir potansiyeli değerlendirilmiştir. Toplum temelli turizm kavramının kapsamının genişliği nedeniyle çeşitli nitel araştırma teknikleri bir araya getirilmiş ve karma bir yöntem uygulanmıştır. Karma yöntem, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi araştırma tekniklerinin bir birleşimi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Farklı kaynak ve zaman dilimlerinde veri kaynaklarının çeşitliliği ve verilerin toplanması, kullanılan yöntemin kontrol edilmesine ve doğrulanmasına izin vermektedir. Bu nedenle, araştırmada veri çeşitlemesi yaparak daha somut ve kapsamlı bulgulara ulaşılması amaçlanmaktadır. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlara bakıldığında, Sonsuz Şükran Köyü'nün bölgeye, sınırlı ekonomik katkıları olmasına rağmen sosyal, kültürel ve çevresel önemli katkıları olduğu görülmüştür. Araştırmanın bir başka sonucu ise, sanat ve kültür amaçlı başlatılan bir hareketin turizmin de etkisiyle sürdürülebilir yerel kalkınmanın bir parçası olma potansiyeli taşımasıdır. Bölgenin coğrafi ve iklim açısından yapısı, doğaya dayalı birçok turizm etkinliğinin bu bölgede gerçekleşmesine uygundur. Toplum temelli turizm bağlamında bölgede önerilebilecek faaliyetler sıralanmıştır

Anahtar Kelimeler: Sonsuz Şükran Köyü, Toplum Temelli Turizm, Sürdürülebilir Turizm,

SONSUZ SUKRAN VILLAGE AS AN EXAMPLE OF COMMUNITY-BASED TOURISM

ABSTRACT

People with different cultural characteristics are interested in cultural life outside their own environment. The desire to recognize these different cultures leads people to move away from their environment, discover new places and participate in community-based tourism activities during this discovery. Community-based tourism is seen as a concept that can meet the economic social and environmental needs of local communities. In this study, the potential of transforming the center of art and culture movement into a sustainable community based tourism center was evaluated. Due to the wide scope of the concept of community-based tourism, various qualitative research techniques have been combined and a mixed method has been applied. The mixed method was realized by using a combination of research techniques such as observation, interview and document analysis. The variety of data sources and the acquisition of data in different people and timeframes allows the control and verification of the method used. Thus, it is aimed to reach more concrete and comprehensive findings in the study by making data variation. Considering the results obtained from this study, Although Sonsuz Sukran Village has limited economic contributions to the region, it has been observed that social, cultural and environmental

---

* Aksaray Üniversitesi Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği, mehmettuncer@aksaray.edu.tr ,
ORCID No: 0000-0001-5929-4902

contributions are important. Another result of the study is that a movement initiated for arts and culture has the potential to be a part of sustainable local development with the effect of tourism. The geographical and climatic structure of the region is suitable for the realization of many tourism activities based on nature in this region. Activities that can be suggested in the region in the context of community-based tourism are listed

Keywords: Sonsuz Şükran Village, Community Based Tourism, Sustainable Tourism,

GİRİŞ

Beşeri sermayenin önem kazandığı günümüzde, insan odaklı faaliyetlerden oluşan turizm endüstrisi, kalkınmanın konuları arasında yer almıştır. Gerek bölgesel gerekse uluslararası turizm faaliyetlerinin artması, kalkınma için yeni fırsatları ortaya çıkarmaktadır (Tuncer ve Fırat 2017: 64). Bu durum, kırsal alanların daha etkin kullanımı, destinasyonlarının geliştirilmesi ve ekonomiye katkılarını artırılması için bölgesel ve ulusal politikaların yürürlüğe konmasını sağlamaktadır (Sharpley, 2002: 222).

İçinde bulunduğumuz dönem içinde, turistler ve ziyaretçiler gidecekleri turizm destinasyonunu, geleneksel deniz-kum- güneş konseptinden çıkararak, kültür turizmi, kış turizmi, ekoturizm, doğa turizmi, inanç turizmi, sağlık turizmi gibi farklı gerekçelerle seçmeye başlamışlardır (Akkuş ve Güneş, 2016: 74). Farklı turistik ürünlerin ortaya konması, destinasyonların sosyo-ekonomik gelişimlerine, farklı açılardan katkı sunmaktadır. Bir turistik ürünün oluşturulmasında turizm işletmelerinin varlığı, ulaşılabilirlik ve çekicilikler önemli yer tutmaktadır. Bu çekicilikler arasında spor olayları, fuarlar, sergiler ve çeşitli etkinlikler yer almaktadır (Kızılırmak, 2006: 182). Böylece, bu tür turistik etkinliklerin katkısıyla, yeni destinasyonların oluşturulması ve geliştirilmesi mümkün olmaktadır.

Yapılan turizm faaliyetleri için sürdürülebilir bir anlayış benimsenmelidir. Bu çerçevede, turizm ile ilgili kaynakların yerel ölçekten küresel ölçeğe, toplumun ilkelerinden ödün vermeden, kapasite geliştirerek, doğal ve kültürel ürünleri iyi yöneterek kullanılması zorunluluk haline almıştır (Dangi ve Jamal, 2016). Sürdürülebilirlik, bir destinasyonun turizm faaliyetlerinin devamlılığı, doğal çevrenin korunması, yoksullukla mücadele edilmesi ve yerel halkın çeşitli açılardan daha iyi bir noktaya getirilmesi gibi konularda, vazgeçilemeyecek bir anlayışı temsil etmektedir (Harman, 2014: 357). Sürdürülebilir bir anlayışla hareket edildiğinde, toplumsal katılımın ve desteğin arttığı görülmekte ve turizmin faydasının toplum tarafından daha fazla algılandığı anlaşılmaktadır (Lee, 2013). Bu durum da sürdürülebilirlik anlayışının turizm üzerindeki olumlu etkisini göstermektedir.

Farklı çevrelerde farklı kültürlerin ortaya çıkması, insanların farklı kültürleri tanıma isteğini gündeme getirmiş, bu durum eğlenme-dinlenme talebiyle birlikte turizmin gelişmesine, coğrafya-kültür ve turizm arasındaki ilişkinin güçlenmesine neden olmuştur (Emekli, 2006: 51). Bu farklı kültürleri tanıma isteği toplum temelli turizm anlayışının da gelişmesini sağlamıştır. Bu çerçevede toplum temelli turizm; bölgenin turizm kaynaklarının yönetilmesinde, ekonominin çeşitlendirilmesinde, kültürün korunmasında, çeşitli eğitim fırsatlarının kullanılmasında ve yoksulluğun azaltılmasında en etkin kullanılabilecek araçlar arasında yer almıştır (Hamzah ve Khalifah, 2009). Bu da yerel kalkınma üzerinde, kadınlar ve yaşlılar gibi dezavantajlı grupların ekonomik durumlarının iyileşmesinde, gençlerin kırsal alanlarda iş bulmalarının sağlanmasında toplum temelli turizmin etkisini açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Toplum temelli turizm 1970'li yıllardan itibaren yerel toplulukların sosyal çevresel ve ekonomik ihtiyaçlarını giderebilecek bir konu olarak incelenmektedir. Bu konuya ilişkin birçok proje hayata geçirilmiş ve topluma ne ölçüde fayda sağladığına yönelik tereddütler oluşmuştur (Goodvin ve Santilli, 2009). Araştırmanın konusunu oluşturan Sonsuz Şükran Köyü, Konya İli- Hüyük İlçesi sınırları içerisinde bulunmaktadır. Konya-Isparta sınırında yer alan, 448 km² lik bir alanı kaplayan ilçe Konya İlinin batısında, Beyşehir ve Beyşehir gölünün güneyinde konumlanmaktadır. İlçe, il merkezine 85, Beyşehir'e 35 km uzaklıktadır (Çakıroğlu, 2018: 79). Sonsuz Şükran Köyü, Hüyük İlçesi- Çavuş Mahallesi yakınında, yazar ve yönetmen Mehmet Taşdiken tarafından kurulmuş bir sanat ve kültür yerleşkesidir. Mehmet Taşdiken'in açıklamalarına göre yerleşke, öncelikli olarak sanat ve kültür ağırlıklı bir yer olmakla birlikte, turizm açısından da gelişmeye açık bir bölgedir. Ayrıca, köyün yerleşim planı, yapı tekniği ve yapı malzemeleri dikkate alındığında, bin yıllık geleneği ile Türkiye'de tek örnek olduğu ifade edilmektedir (Kişisel Görüşme: 22/10/2018). Bu çalışmada, kültür ve sanat faaliyetleri ile kırsal bir alanın sosyo-ekonomik açıdan geliştirilmesi için kurulduğu düşünülen Sonsuz Şükran Köyü'nün, toplum temelli turizm başlığı altında, yörede ne düzeyde bir değişim oluşturduğu incelenmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın giriş bölümünde, turizm sektörünün kalkınmaya etkisi, turizmin yapısındaki değişim, toplum temelli turizm kavramının ortaya çıkışı ve gelişimi ile toplum temelli turizm örneği olarak Sonsuz Şükran Köyü'nün konumu ve öneminden bahsedilmiştir. Literatür taraması başlığı altında, kırsal alanların turizmde kullanımı, bölgelerin ekonomisi, kültürü ve çevresi üzerine turizmin etkileri ve toplum temelli turizm hakkında Türkiye'de ve dünyada yapılan çeşitli araştırma sonuçlarına yer verilmiştir. Böylece, Sonsuz Şükran Köyü'nün toplum temelli turizm kapsamı içerisinde yeri tespit edilmeye çalışılmıştır.

LİTERATÜR TARAMASI

Kültürel altyapılarına bağlı olarak hem turistlerin hem de yerel halkın kendi beklentileri ve ihtiyaçlarına göre bölgenin otantik özelliklerinden yararlanma hakkı ve özgürlüğü bulunduğu ifade edilmektedir (Çokişler, 2018). Bu çerçevede kırsal alanlar, turizm açısından kullanabilecekleri kültürel birikimlere sahiptirler. Kültürel birikimler, o yöre veya bölgeye ait kültürel mirası oluşturmaktadır. Kültürel miras içinde; tarihi dokular, kültürel peyzajlar, arkeolojik alanlar, dil, gelenek, dans, müzik gibi çeşitli unsurlar yer almaktadır (Akkuş, 2015: 16). Söz konusu kültürel miras unsurlarını bozulmadan ve gelecekte onlardan sosyo-ekonomik olarak faydalanarak kullanmak için sürdürülebilirlik çerçevesi içinde hareket edilmelidir. Bölgenin taşıma kapasitesi, çevre analizleri, kullanıcı talep ve eğilimleri gözetilerek alternatif turizm faaliyetlerinin öne çıkarılması, sürdürülebilir turizm anlayışının gereği olarak ortaya çıkmaktadır (Yeşil, vd., 2008: 248). Buradan hareketle, kırsal kalkınma anlamında yukarıda ifade edilen söz konusu etkinliklerin, sürdürülebilir turizm anlayışı ile örtüştüğü söylenebilir.

Toplum temelli turizm konusu üzerine yerli ve yabancı birçok araştırmacı, konunun farklı açılarını dikkate alarak çeşitli bilimsel çalışmalar yapmışlardır. Türkiye'ye yönelik bir değerlendirmede Azcan (2013: 122) Türkiye'de kültürel ve doğal varlıkların dünya miras listesine girmesinin önemine işaret etmiş, bu mirasın korunmasında yöre halkına, özel ve kamu kuruluşlarının planlı çalışmalar yapması gereği üzerinde durmuştur. Yine bir başka çalışmada Kızılırmak (2006), yerel etkinliklerin amaca uygun şekilde düzenlenmesi ile gelişecek olan turizm sektörünün, o yörede yaşayanlara başta olmak üzere, bölgenin geneline sosyal ve kültürel kazançlar sağlayacağını ve bölgede

zenginliklerin korunarak gelecek kuşaklara aktarılabileceğini açıklamaktadır. Bu durumun önemine işaret eden bir çalışmada, turizm planlama ve politikaların içerisine yerel halkın dâhil edilmesi, akılcı bir yaklaşım olarak ifade edilmektedir (Dağdeviren ve Tayfun, 2018).

Toplum temelli turizm, sürdürülebilir turizm türlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Ancak diğer sürdürülebilir turizm türlerinden farklı olarak yerel halkı öne çıkaran, sosyal eşitlik, herkes için daha iyi bir yaşam kalitesi ve ekonomik gelişim vadeden bir anlayışı temsil ettiği vurgulanmaktadır (Aydemir ve Kozanoğlu, 2016: 182). Harman (2014) tarafından yapılan bir başka çalışmada, sivil toplum kuruluşlarının, turizm araştırmaları ve eğitimine yönelik çeşitli çalışmalar yapmaları, çeşitli sektör bazlı raporlar hazırlamaları ve bilimsel toplantıları düzenlemeleri toplum yararına turizm çevresinde kullanılabilecek araçlar olarak görülmektedir. Yukarıda bahsi geçen çalışmalarda ortak özelliğe bakıldığında, toplum temelli turizmin hem sektörün gelişimine hem de kırsal kalkınmaya olan olumlu etkisi anlaşılabilir.

Dünyada da bu konuya ilişkin çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Bu çalışmaların birinde Simpson (2008) toplum temelli turizmi, özel sektör, hükümet ve çeşitli sivil toplum kuruluşlarına çok fazla iş yükü yüklenmeden toplumun kendisi için faydalar üretebileceği bir alan olarak değerlendirmekte ve bu kapsamda çeşitli kurumların yönlendirici etkisinden de yararlanılması gerektiğini hatırlatmaktadır. Stone (1989) toplum temelli turizm ile ilgili değerlendirmesinde yerel halkın sürece dâhil olması halinde yapılacak planlamaların daha gerçekçi olabileceği ifade edilmektedir. Böylece sürece dâhil olan yerel halk, kendi kaynaklarına daha fazla sahip çıkıp, sürdürülebilir bir anlayışla kaynaklarını kullanma alışkanlığı kazanabilecektir.

Bu konuda yapılan başka bir çalışmada, toplum temelli turizm faaliyetlerinde başarılı olmak için iyi bir fonlama ve güç dengesini bozmayacak bir yönetim yapısına ihtiyacın olduğu savunulmaktadır (Tolkach ve King, 2015). Bu ifadeyi destekleyen bir başka çalışmada uygun planlama, yönetim ve izleme olmaksızın, toplum temelli turizmin yöreye ticari bir katkı veremediği ifade edilmektedir (Hamzah ve Mohamad, 2012). Çeşitli eksiklikler olsa da, toplum temelli turizmin kırsal bölgelerin gelişiminde, önemli bir etkiye sahip olduğu, çeşitli araştırmalarda vurgulanmaktadır. Bölgenin turizm kaynaklarının yönetilmesinde, ekonominin çeşitlendirilmesinde, kültürün korunmasında, çeşitli eğitim fırsatlarının kullanılmasında ve yoksulluğun azaltılmasında, iş yaratmada, gelir elde etmede, toplumun gelişiminin iyileştirilmesinde ve çevrenin korunmasında toplum temelli turizm, önemli bir araç olarak görülmektedir (Hamzah ve Khalifah, 2009; Mtapuri ve Giampiccoli, 2016: 164). Bu durumun fark edilmesiyle, toplum temelli turizm ile doğal kaynaklardan yararlanma oranı oldukça artmış, çeşitli organizasyonlar aracılığı ile mal ve hizmet üretilerek önemli iş imkânları oluşturulmuştur (Sebele, 2010). Böylece, turizmin turistlere olan katkılarının yanı sıra, yerel halka ekonomik fırsatlar sunması, yerel halkın ekonomik açıdan rahatlamasını ve turizme yönelik olumlu bir bakış açısına sahip olmalarını sağlamıştır. (Boley vd., 2014). Söz konusu çalışmalardan da anlaşılacağı üzere, toplum temelli turizm, toplum katılımının öne çıkarıldığı ve sahip olunan doğal ve yerel kaynakların etkin bir şekilde kullanıldığı ve yöre halkının kalkınmasında etkili bir kavram olarak göze çarpmaktadır.

Özellikle kırsal alanlarda, tarım dışı ekonomik imkânların zayıf olması, ekonomik nedenlerle genç nüfusun başka bölgelere göç etme ihtiyacı, kırsal alanların geliştirilmesine olan ihtiyacı artırmıştır. Bu bağlamda, Konya ili Hüyük ilçesinde "Sonsuz

Şükran Köyü” adında bir yerleşim yeri kurulmuş ve bu yerleşke ilçeyi, bölgenin önemli cazibe merkezlerinden biri haline getirmiştir. Bu yöreye ilişkin yapılan bir çalışmada Çakıroğlu (2018), sanatın birleştirici, yaratıcı, besleyici ve paylaşımcı gücünün toplumsal dönüşümde etkisine dikkat çekmiş, kır ve kent topluluklarının yeni bir kültür paylaşımı ile sürdürülebilir bir yenilik oluşturdukları ifade etmiştir. Bu durum, bölgenin kültürel etkileşimle sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan daha fazla gelişebileceğini ve bölgede yeni fikirlerin hayata geçirilebileceğini düşündürmektedir.

Literatürdeki yapılan çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde, turizm sektörünün belli bir bölgenin ekonomik, kültürel ve çevresel kalkınmasına önemli katkıları olduğu anlaşılmaktadır. Toplum temelli turizm, toplumsal katılımın öne çıkarıldığı, doğal ve yerel kaynakların toplum yararına kullanıldığı bir süreç olarak değerlendirilmektedir.

YÖNTEM

Bu çalışma, nitel araştırma tekniklerinin kullanıldığı bir yöntemle dayanmaktadır. Nitel araştırmanın çok kapsamlı bir tanımının yapılması zor olsa da gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 39). Toplum temelli turizm konusunun kapsamı dikkate alındığında, farklı araştırma tekniklerinin bir arada kullanıldığı karma yöntem, bu araştırma için uygun bulunmuştur. Karma yöntemle yapılan bir çalışmada, veri kaynaklarının çeşitlendirilmesi ve elde edilecek sonuçların daha geçerli olmasının sağlanması gibi üstünlükleri vardır (Vitale vd., 2008). Karma yöntemin tercih edilmesinin bir başka gerekçesi ise, tek bir araştırma yöntemi kullanılarak sosyal gerçekliği sınırlamamak ve yanlı olmamaktır (Türnüklü, 2001). Verilerin elde edildiği koşulların ya da kaynakların çeşitlenmesi, farklı kişi, mekân ve zaman dilimlerinden elde edilmesi, karma yöntem kullanılarak denetlenmesine, karşılaştırılmasına ve doğrulanmasına olanak vermektedir (Patton, 1990). Bu çerçevede bu araştırma için gözlem, doküman incelemesi tekniklerinin yanı sıra, yarı yapılandırılmış bir görüşme formu ile görüşme tekniği uygulanmıştır.

Gözlem ve görüşme yöntemi için Konya İli-Hüyük İlçesi-Çavuş Mahallesi 2018 yılında 20-26 Eylül tarihleri arasında düzenlenen Sonsuz Şükran Köyü festival zamanı tercih edilmiştir. Bu dönemin tercih edilme gerekçesi, Sonsuz Şükran Köyü sakinlerinin bu dönemde yerleşim bölgesinde daha fazla bulunmaları ve Sonsuz Şükran Köyü projesinin etkisinin köylüler ve Sonsuz Şükran Köyü sakinleri tarafından daha fazla hissedilmesidir. Doküman incelemesinde ise, çalışma konusu ile ilgili basılı, elektronik ve medyada yer alan haberleri içeren görsel ve yazılı dokümanlar incelenmiş araştırmanın amacına göre analiz edilmiştir.

Görüşme formu için, söz konusu dokümanlar incelenmiş, uzman görüşlerine başvurulmuş ve araştırmanın amacına uygun yarı yapılandırılmış iki görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formlarından birisi, Sonsuz Şükran Köyü sakinlerine, diğeri ise, Çavuş Mahallesi de yaşayan yöre halkına uygulanmıştır. Sonsuz Şükran Köyü sakinlerine uygulanan görüşme formunda, Sonsuz Şükran Köyünü tercih etme nedenlerine, günlük yaşamlarına ilişkin bilgilere, yörede yapılan faaliyetlerle ilgili bilgi düzeylerine, yörede buldukları dönem içinde harcama alışkanlıklarına, yöre halkı ile iletişim biçimlerine ve yörede Sonsuz Şükran Köyü nedeniyle oluşan değişime ilişkin sorulara yer verilmiştir. Yöre halkına sorulan sorularda, bu projenin kendilerini nasıl etkilediğine, Sonsuz Şükran Köyü kapsamında yapılan faaliyetler hakkındaki görüşlerine, ekonomik olarak bu proje nedeniyle kazanım elde edemediklerine,

Sonsuz Şükran Köyü sakinleri ile olan iletişim biçimlerine ve sahip oldukları değerlere yönelik sorulara yer verilmiştir. Elde edilen sonuçlar, Kültürel Etkileşim, Ekonomik Değişim Turizm Potansiyeli ve Sürdürülebilirlik gibi (dört) tema başlık altında toplanmış, analiz edilip yorumlanmıştır.

Görüşme formunun uygulanmasında, bazı görüşmecilerle daha uzun süreli görüşmeler gerçekleştirilirken bazıları ile daha kısa süreli görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bunda bazı görüşmecilerin zaman kısıtının olması, detaylı cevap vermeme isteği etkili olmuştur. Sonsuz Şükran Köyü sakinlerinden 10 ve yöre halkından 10 olmak üzere toplam 20 kişi ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmecilerden daha detaylı bilgi verenleri kodlanmış, kalan görüşmecilerin ortak görüşlerine, bulgular içerisinde yer verilmiştir. Sonsuz Şükran Köyü sakinleri (SŞKS) olarak kodlanmış, yöre halkından görüşmecilerin kodlanması (YH) şeklinde gerçekleştirilmiştir. Görüşme formlarından elde edilen bilgiler doküman incelemesi ve kişisel gözlemden de yararlanarak yorumlanmış ve bir sonuca varılmıştır

1.BULGULAR

Bu bölümde Kültürel Etkileşim, Ekonomik Değişim, Turizm Potansiyeli ve Sürdürülebilirlik başlıkları altında belirlenmiş olan temalara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

1.1.Kültürel Etkileşime İlişkin Bulgular

Toplum temelli turizmde, ziyaretçilerin ve yöre halkının etkileşimi kaçınılmazdır. Bu kapsamda yöre halkı ile gelen ziyaretçiler arasında mutlaka temas olmak durumundadır. Araştırma sırasında, yöre halkından ve Sonsuz Şükran Köyü sakinlerinden bazıları ile çeşitli görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmeler neticesinde yöre halkı ile Sonsuz Şükran Köyü Sakinleri arasında çok yakın ve samimi bir iletişimin olduğu görülmüştür. Bu durumu gösteren Fotoğraf 1, aşağıda paylaşılmıştır. Fotoğrafta Sonsuz Şükran Köyü sakinleri ile yöre halkı sıcak ve samimi bir ortamda görüntülenmektedirler.

Fotoğraf 1: Sonsuz Şükran Köyü Sakinleri ve Yöre Halkı Arasındaki Etkileşim

Kaynak: (www.sonsuzsukran.org (a))

Araştırma sırasında görüşmecilerden elde edilen bilgiler yukarıdaki görseli doğrulamaktadır. Örneğin Sonsuz Şükran Köyü sakinlerinden SŞKS1 “Yöre halkı ile hiçbir suretle iletişim konusunda zorluk yaşamıyoruz. İlk geldiğimizden bu yana bize

sevgi ile yaklaştılar” demektedir. Sonsuz Şükran Köyü’nde yaşayan bir diğer ziyaretçi olan SŞKS2 ise, “Özellikle yakın köyle iletişimimiz daha kuvvetli, mesafe uzadıkça iletişim oranı düşüyor” demiştir. Ayrıca bu kişinin kendileri ile yöre halkı arasında tanınırlık düzeyi arttıkça, iletişimin kuvvetlendiğine yönelik görüşlere de sahip olduğu anlaşılmaktadır. SŞKS4 ise, yöre halkı ile Sonsuz Şükran Köyü sakinlerini buluşturan etkinliklerle ilgili olarak, sanatçıların yaptığı çeşitli atölye çalışmalarına yöre halkının verdiği katkı ile ortaklaşa düzenlenen hıdrellez kutlamasını aktarmıştır. Diğer ziyaretçilerinde ortak görüşleri dikkate alındığında, köy halkı ile kahvehane sohbetleri yapmaları, düğün, cenaze ve mevlit gibi çeşitli etkinliklerde beraber hareket etmeleri dikkat çekmiştir. Bu durum da iletişimin oldukça yoğun ve samimi bir şekilde gerçekleştiğine yönelik bir algıyı kuvvetlendirmektedir.

Sonsuz Şükran Köyü sakinlerinin kültürel iletişim konusunda çok çarpıcı görüşlere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Örneğin, yerleşke sakinlerinden SŞKS1, uzmanı olduğu karakalem resim çalışmaları ile ilgilenen kişilere eğitim desteği sağladığını açıklamaktadır. Aynı katılımcı, sentetik eşyaların sağlığa zararları hakkında yöre halkına bilgiler verip, daha doğal ürünler kullanmaları yönünde önerilerde bulunduğunu söylemiştir. Fotoğraf 2’ de bu verilen eğitimlere ilişkin bir örnek yer almaktadır.

Fotoğraf 2: Sonsuz Şükran Köyü Eğitim Çalışmaları

Sonsuz Şükran Köyü sakinlerinin söylemlerinde öne çıkan husus, yöre halkının aydınlanması için çalıştıkları, aynı zamanda yöre halkından da bazı şeyler öğrendiklerine yönelik durumdur. Buna ilişkin bir örnekte SŞKS3, tarımsal faaliyetleri bu yöredeki insanlardan öğrendiğini ifade etmektedir. Buna ilişkin açıklamasında, bu yörede kullanılan “damla sulama” sistemini kendi gerçekleştirdiği tüm tarımsal faaliyetlerde kullanmaya başladığını söyleyerek örneklendirmiştir.

Yine sakinlerden SŞKS2, bu yörenin en çarpıcı özelliklerinden olan kerpiç ev ve kendilerine sunduğu sağlıklı ortamdaki memnuniyeti ifade etmiştir. Kerpiç evlerin neden kendilerini memnun ettiğini açıklayan SŞKS1, “iklimsel açıdan çok avantajları var. Evin içinde herhangi bir koku olmuyor. Resim benzeri çeşitli eserlerimi asmak daha kolay oluyor” şeklinde cevaplar vermiştir. Yöre halkının değerlendirmelerine bakıldığında, Sonsuz Şükran Köyü sakinleri ile iletişimlerinin oldukça sıcak olduğunu, buldukları köye çeşitli sebeplerle gelip kendileri ile çeşitli paylaşımlarda bulduklarını ifade etmektedirler. Yöre halkından yetkili konumda olan YH1, köyünde önceden betonarme yapıların sayısının arttığını ancak Sonsuz Şükran Köyü’nün kurulmasıyla birlikte, kerpiç evlere daha fazla önem verilmeye başladığını söylemiştir. Hatta yöre halkının beton sıvayı kaldırıp, tekrar toprak sıva yapma konusunda girişimlerde bulduklarına da dikkat çekmiştir. Yine yöre halkından YH2, Sonsuz Şükran Köyüne

gelen insanların birikimli ve kültürlü insanlar olduğunu ve onlardan birçok şeyi öğrenme fırsatı yakalayabildiklerini açıklamıştır.

1.2.Ekonomik Değişime İlişkin Bulgular

Sonsuz Şükran Köyünün bu yörede kurulması ile sınırlı da olsa çeşitli ekonomik değişimler meydana gelmiştir. Özellikle Sonsuz Şükran Köyüne gelenlerin ve Sonsuz Şükran Köyü'ndeki etkinlikler nedeniyle buraya gelen ziyaretçilerin çeşitli ihtiyaçlarını bu bölgeden karşıladıkları düşünüldüğünde, ekonomik bir etkiden söz edilebilir. Fotoğraf 3' de özellikle kerpiç evlerin yapımı sırasında, yöre halkından kadınlar ve erkeklerin beraber çalıştıkları görülmektedir. Bu durum, yöre halkının ekonomik olarak Sonsuz Şükran Köyü projesinden yararlandığını göstermektedir.

Fotoğraf 3: Kerpiç Ev İnşasının Bir Aşaması

Kaynak: (www.merhabahaber.com)

Sonsuz Şükran Köyü sakinlerinin, yörenin ekonomik anlamda değişimine şahit oldukları düşünüldüğünden bu konudaki görüşlerine başvurulmuştur. Sonsuz Şükran Köyü sakinlerinin geneli, ihtiyaçlarının büyük bir bölümünü bu yöreden sağladıklarını açıklamaktadırlar. Özellikle yeme içme, marangozluk gibi çeşitli ihtiyaçlarını bu bölgeden tedarik ettikleri anlaşılmaktadır. Bu konuda SŞKS1, yörede çeşitli ekonomik dönüşümlere şahit olduğunu, özellikle çilek tarımı ile yöre halkının ciddi ekonomik kazanç elde ettiğini belirtmiştir. Aynı katılımcı, ihtiyaçlarının tamamını bu yöreden sağlamak istese de bunun mümkün olmadığını, Konya ve Beyşehir gibi başka şehir merkezlerinden de yararlanmak zorunda kaldığını belirtmiştir. Ekonomik dönüşüme ilişkin görüşünü beyan eden Sonsuz Şükran Köyü sakinlerinden SŞKS3 ise, yörede genç nüfusun az olması nedeniyle ekonomik dönüşümün sınırlı olduğunu söylemiştir.

Yöre halkından katılımcıların bu konudaki değerlendirmeleri dikkate alındığında, ekonomik dönüşümün sınırlı olması görüşünün onaylandığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, yöre halkının genel değerlendirmelerinde Sonsuz Şükran Köyü'nün ekonomik etkisin zayıf olduğu ifade edilmektedir. Bu durumun aksine sosyal açıdan ise, Sonsuz Şükran Köyünden oldukça fazla yararlandığı, görüşmelerin genelinden anlaşılmaktadır. Yöre halkından YH1'e Sonsuz Şükran Köyü nedeniyle yörede bulunan tarla, arsa vb. taşınmazların maddi değerlerinde herhangi bir artışın olup olmadığı sorulduğunda, ciddi bir artışın olmadığı yönünde bir cevap verilmiştir. Bunlara ek olarak aynı katılımcı, yörede

yaşlı nüfus fazlalığı ve girişimcilik düzeyinin düşük olması gibi gerekçelerle ekonomik anlamda yörenin zayıf kaldığını beyan etmiştir. Ancak bu durum hiçbir girişimcilik faaliyeti olmadığı anlamına da gelmeyecektir. Girişimci özellik sergileyen yöre halkından YH3, kardeşi ile birlikte bez bebek, yün çorap ve çeşitli hediyelik eşyalar üretmeye başladıklarını ve Sonsuz Şükran Köyü aracılığıyla bunları satma fırsatı bulduklarını ifade etmiştir. Bu durumu gösteren Fotoğraf 4'e aşağıda yer verilmektedir. Böylece, yöre halkına girişimcilik becerisi kazandırılırsa, yöre halkının bu durumdan ekonomik olarak yararlanması, daha fazla mümkün olacaktır

Fotoğraf 4: Yöresel Ürünler Satışı¹

1.3. Turizm Potansiyeline İlişkin Bulgular

Turizm potansiyeline ilişkin SŞKS4, buranın Türkiye'nin tek sanat köyü olması, alanında popüler sanatçıların burada ev sahibi olması gibi nedenlerle bu yerleşkenin giderek cazibesini artırdığını ve çeşitli çevrelerden ziyaretçi çekmeye başladığını söylemiştir. Yörede Sonsuz Şükran Köyü sakinleri dışında gelen ziyaretçiler için konaklama sorunlarının olduğu genel görüşmelerden çıkan sonuçlar arasındadır. Bu konuda hem yöre halkı hem Sonsuz Şükran Köyü sakinleri, fikir birliği içerisindedir. Yöre dışarıdan gelenler ya günlük ziyaretler gerçekleştirmekte ya da Sonsuz Şükran Köyü sakinlerinin evlerinde konaklamaktadırlar. Bu konuda YH2, "özellikle festival zamanlarında gelen konukların Konya ve Beyşehir gibi uzak ve daha maliyetli konaklama yapma zorunluluğu nedeniyle, konaklama sorunları yaşanmaktadır. Bu sorunun giderilmesi için bölgenin sivil mimarisine uygun konaklama birimleri kurulacaktır" diyerek konaklama sorunun farkında olduğunu ve bu konuda çözüm üretileceğine ilişkin görüşünü beyan etmiştir. Yöre halkından YH3, turizm potansiyeline ilişkin doğaya dayalı birçok turizm türünün bu bölgede geliştirilebileceği söylemiştir. Fotoğraf 5' te sunulan çadır ve kamp imkânlarını buna örnek olarak vermiştir. Fotoğraf 5'ten de anlaşılacağı üzere, doğaya dayalı turizm türlerinin geliştirilmesi için çeşitli çalışmalar yapıldığı anlaşılmaktadır.

¹ Araştırmacı tarafından gözlem sırasında üretilmiş fotoğraf

Fotoğraf 5: Çadır ve Kamp Alanları²

Ayrıca, buraya gelen ziyaretçilerin önemli bir kısmı, Fotoğraf 6’ da gösterildiği gibi günübirlik bir etkinlik çerçevesince, hareket etmektedirler. Gelen ziyaretçilerin burada uzun süreli kalmalarının sağlanması halinde ekonomik bir avantajın yaşanabileceği söylenebilir.

Fotoğraf 6: Sonsuz Şükran Köyü Ziyaretleri³

---

² Araştırmacı tarafından gözlem sırasında üretilmiş fotoğraf

³ Araştırmacı tarafından gözlem sırasında üretilmiş fotoğraf

Sürdürülebilirliğe İlişkin Bulgular

Kırsal alanların gelecek kuşaklara bozulmadan aktarılabilmesi için sürdürülebilirlik anlayışına ihtiyaç vardır. Sonsuz Şükran Köyü'nün bir devamlılık projesi olduğunu ifade eden SŞKS4, yerleşke içinde artık köylünün yetiştirmeyi bıraktığı bazı meyve ağaçlarının ve çeşitli bitkilerin dikildiği ve bu konuda yöresel bitkiler parkı kurulduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, aynı katılımcı, sanat ve kültür alanında önemli izler bırakan insanlar adına uzun ömürlü olduğu bilinen çınar ağaçlarının dikildiğini de sözlerine eklemiştir. Yine sürdürülebilirlik kapsamında, Sonsuz Şükran Köyü sakinlerinden SŞKS 1, sakinlik, saflık ve temizlik gibi gerekçelerle burada bulunmaktan memnun olduğunu bu özelliklerini kaybetmeden buranın gelecek kuşakların yararlanabileceği yerler olmasını, arzu ettiğini ifade etmiştir. Bunlara ek olarak, bu yörede çok bilinmeyen lavanta yetiştiriciliği ile ilgili çabalar içinde olduğunu ve yöre insanının ekonomik olarak değerli bu ürünün bu bölgede, yetiştirilebileceğini göstermek istediğini açıklamıştır. Ayrıca, sürdürülebilirlik anlayışını desteklemek için aynı katılımcı, kendi uzmanlık alanına bağlı olarak arazi sanatı (landart) kapsamında çeşitli çalışmalar yaptığını, yörede bulunan çeşitli malzeme ve materyalleri kullanarak sanatsal yapıtlar ortaya koyduğunu ve bunları çeşitli resim ve belgelerle kayıt altına aldığını söylemiştir. Fotoğraf 7' de bu duruma ilişkin bir örneğe yer verilmiştir. Anadolu kültüründe önemli yer tutan Anadolu parsları yöredeki taş, toprak ve doğal malzeme kullanılarak yapılmıştır.

Fotoğraf 7: Anadolu Parsları

Kaynak: (www.sonsuzsukran.org (c))

Sonsuz Şükran Köyü sakinlerinden SŞKS3, fotoğrafçılık işiyle uğraştığını bu anlamda yörede bulunan çeşitli unsurlara yönelik farkındalık oluşturmaya çalıştığını ifade etmiştir. Yine aynı katılımcı, yöre ile ilgili bir gözleminden bahsetmiştir. “ İlk geldiğim sıralarda çok ucuz veya bedava antika eşyalar bulurken, şimdilerde yöre halkı kendilerine ait geleneksel değerlere daha fazla sahip çıkmaktadır” demiştir. Ayrıca bir başka gözleminde, yöre halkının sahip olduğu

kerpiç evleri, daha fazla sahiplendiklerini ve evlerini restore ederek kullanmayı tercih ettiklerini açıklamaktadır. Bu durumda, Sonsuz Şükran Köyü projesinin sürdürülebilirlik anlayışı üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Sonsuz Şükran Köyü projesinde çok önemli görevler üstlenen SŞKS4, yerleşim alanının taşıma kapasitesini dikkate alarak çok fazla genişlemesini istemediklerini beyan ederek sürdürülebilir bir anlayışla hareket edildiğini belirtmiştir. Bu kapsamda yöre halkından YH2, bölgede atıl kalmış ve kullanılmayan eski tuğla fabrikasının restore edilerek sanat akademisi şeklinde kullanılması yönünde çabalardan bahsetmiştir. Ayrıca yine aynı katılımcı, fiilen eğitim öğretim yapılmayan köy okulunun proje çerçevesi içinde, yöre halkı ve çocukların çeşitli eğitimleri alması amacıyla kullanıldığını söylemiştir. Yörede yapılan tüm bu faaliyetler, sürdürülebilir toplum temelli turizm anlayışı ile uyuşmakta ve kırsal kalkınmaya olumlu yönde etki etmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kırsal alanlardan daha etkin bir şekilde yararlanmak, yeni çekim merkezleri oluşturmak, sosyal ve ekonomik kazanımlar elde edebilmek, kırsal alanlarda ekonomik faaliyetleri çeşitlendirmek, dezavantajlı gruplara iş imkanı sağlamak, gençlere yeni iş imkanları sağlamak ve kırsal turizmi geliştirmek amacıyla eski bir yerleşim yerine yakın bir bölgede oluşturulan Sonsuz Şükran Köyü gibi yerleşim alanları, Türkiye’de ve dünyada önemli fırsatları bünyelerinde barındırmaktadırlar. Böylesi çekim merkezlerinin oluşturulmasında, turizm işletmelerinin varlığı, ulaşım imkânlarının yeterli olması, doğal ve kültürel çekicilikler, önemli bir yer tutmaktadır. Günümüzde spor olayları, fuarlar, sergiler, festivaller gibi çeşitli etkinlikler, destinasyonunun oluşturulmasında ve geliştirilmesinde vazgeçilmez araçlar arasında yer almaktadır.

Sonsuz Şükran Köyü’nün kurulmasının temel gerekçeleri arasında, bir bölgeye ait tarihi dokuların yeniden ortaya çıkarılması, dil, gelenek, müzik, dans gibi çeşitli kültürel birikimlerin kaybolmasının önüne geçilmesi ve yöre halkının sahip olduğu tarihi, doğal ve kültürel değerlere ilişkin farkındalık düzeyinin artırılması yer almaktadır. Bu durum, çalışmaya konu olan toplum temelli sürdürülebilir turizm anlayışı ile örtüşmektedir. Toplum temelli turizmde diğer sürdürülebilir turizm türlerine göre yerel halka daha fazla önem verildiği ve onların görüş ve önerilerine daha fazla değer verildiği anlaşılmaktadır. Bu kapsamda, Sonsuz Şükran Köyünde yapılan bazı çalışmalar söz konusudur: “Çarşamba Buluşmaları” adı altında toplantılar tertip edilip yöre halkı ile fikir paylaşımları gerçekleştirilmektedir. Özellikle festival zamanlarında düzenlenen çeşitli bilimsel toplantılar ve çeşitli etkinlikler ile yöre halkının bilinçlenmesi sosyal ve kültürel açıdan gelişmeleri sağlanmaktadır. Toplum temelli turizm kapsamında yapılan çalışmaların o yörede yaşayan insanlara sosyal, kültürel ve ekonomik kazançlar getirmesi ve bunların gelecek kuşaklara da aktarılması beklentisi dikkate alındığında, Sonsuz Şükran Köyü Projesinin toplum temelli turizm bağlamında değerlendirilebilecek iyi örneklerden biri olduğunu göstermektedir.

Yörede turizm açısından en belirgin eksikliğin konaklama imkânları olduğu görülmektedir. Sonsuz Şükran Köyüne gelenler ya günübirlik bir ziyaret gerçekleştirmekte ya da bölgeden daha uzak ve maliyetli konaklama imkânlarına maruz kalmaktadırlar. Bir diğer önemli eksiklik ise, yörede bulunan nüfusun, yaşlılardan oluşması ve bölgede girişimcilik eğiliminin düşük olmasıdır. Bu da, bölgede turizmin gelişmesi yönünde, ciddi engeller arasındadır. Ancak Sonsuz Şükran Köyü sakinlerinin ve yetkililerin açıklamalarına göre, konaklama ile ilgili sıkıntıların giderilmesi için çeşitli tesislerin yapılması planlanmaktadır.

Bölgenin coğrafi ve iklim açısından yapısı, doğaya dayalı birçok turizm etkinliğinin bu bölgede gerçekleşmesine uygundur. Toplum temelli turizm bağlamında bölgede önerilebilecek faaliyetler aşağıda sıralanmıştır;

Karavan- kamping alanları düzenlenerek meraklılar bu yöreye çekilebilir.

Yürüyüş alanları düzenlenip trekking amaçlı ziyaretçiler bu bölgeye çekilebilir.

Atlı sporlara yönelik tesisler kurulabilir.

Bölgede bulunan gölet, su sporları veya balıkçılık amaçlı kullanılabilir.

Özellikle sanat köyü olarak öne çıkan yerleşke, sanatseverlere yönelik etkinliklerle cazibesini daha fazla artırabilir.

Her yıl yapılan festival, çeşitli yarışmalarla daha geniş kesimlerin ilgisini çekebilir.

Yerleşke yakınlarındaki eski tuğla fabrikasının sanat akademisi olması planlandığı anlaşılmaktadır. Bu alanda müzeciliğe yönelik çalışmalar da yapılabilir.

Gözlemler sonucunda hediyeelik eşya konusunda eksiklikler olduğu anlaşılmaktadır. Örneğin Sonsuz Şükran Köyü evlerinin Safranbolu evleri gibi minyatürlerinin yapılması ve satılması mümkün olabilir.

Bu alanda yine kerpiçten oluşturulacak çok amaçlı kullanılabilir bir kongre merkezinin kurulması hem yöre halkının yararlanması, hem de gelen ziyaretçilerin yararlanması açısından değerli bir yatırım olabilecektir.

Bu bölgenin gelişmesi ile yörede yaşayan insanlar, yeni iş imkanlarına kavuşacak, bölgeden göç etmiş insanların yöreye tekrar dönmesi sağlanabilecektir.

Araştırmada girişimcilik eğilimi ve becerisine yönelik sonuçlar dikkate alındığında, yöre halkına bu konuda eğitim desteği verilmesi yerinde olacaktır.

Yörede ekonomik anlamda yetiştirilebilecek aromatik bitkilerin tespit edilmesinde (lavanta ve kapari gibi) uzmanlar ile yöre halkı bir araya getirilebilir.

Bu yerleşkede yaşayan insanların sanatla iç içe oldukları düşünüldüğünde, doğal güzellikleri ve coğrafi yapısı ile bu bölgenin film ve dizi platosu haline getirilebileceği düşünülebilir. Böylece, bu bölge film etkili turizm destinasyonlarından biri haline getirilebilir.

Sonsuz Şükran Köyü Projesi, 2010 yılından beri çeşitli televizyon programları, yazılı basın ve internet platformlarında giderek ününü artırmaktadır. Çalışmadan elde edilen sonuçlar dikkate alındığında Sonsuz Şükran Köyü Yerleşkesinin yöre halkına ciddi bir ekonomik katkısının olmadığı düşünülmeyle birlikte, ileride planlanan çalışmalar hayata geçirildiğinde, önemli ekonomik katkıları olabileceği görülmektedir. Bu projenin en önemli katkılarından biri, yöre halkının, sahip olduğu değerlere sahip çıkmaya başlamasındaki etkisidir. Projeden sonra yöre halkının özellikle kerpiç evlerine ve geleneksel eşyalarına daha fazla önem vermeleriyle bu durum anlaşılmaktadır. Bu proje ile, kültürel birikimi oldukça fazla yerleşke sakinleri ile yöre halkının karşılıklı faydalar üretmesi, projenin en önemli sonuçları arasındadır. Bu kapsamda, özellikle sosyal ve kültürel alanda katkıların yoğun olarak hissedildiği Sonsuz Şükran Köyü Projesi, bölgeye ilerleyen yıllarda önemli katkılar sunmaya devam edecektir.

KAYNAKLAR

AKKUŞ, O. (2010), **Mersin-Aydıncık İlçesi Ve Çevresinin Kültür Turizmi Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Ankara.

AKKUŞ, O. ve GÜNEŞ, G. (2016), 'Mersin-Aydıncık İlçesi ve Çevresinin Kültür Turizmi Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi', **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 16.(2), 73-98.

AYDEMİR, B. ve KAZOĞLU, İ. H. (2016), 'Toplum Temelli Turizm: Yerel Halk Algılarını Ölçmeye Yönelik Bir Çalışma (Halfeti Örneği)' **Balikesir University Journal Of Social Sciences Institute**, 19.(35), 169-186.

AZCAN, G. (2013), "**Kültür Turizmi Açısından Köylere Hizmet Götürme Birliği Faaliyetleri: Safranbolu Örneği**", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi

Anabilim Dalı, Karabük.

BOLEY, B. B., MCGEHEE, N. G., PERDUE, R. R ve LONG, P. (2014), Empowerment And Resident Attitudes Toward Tourism: Strengthening The Theoretical Foundation Through A Weberian Lens. **Annals Of Tourism Research**, 49, 33-50.

ÇAKIROĞLU, Y. (2018), "**Kırda Sanatın Rolü Ve Sanat Köyleri; Konya Sonsuz Şükran Köyü**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi" Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir Bölge Planlama Anabilim Dalı, İstanbul.

ÇOKIŞLER, N. (2018), Kapadokyalı Teyzenin Savunması: Turizm Açısından Kültürel Mirasın Otantikliği Sorunu, **Milli Forklor**, 120, 119-130.

DAĞDEVİREN, A. ve TAYFUN, A. (2018), *Local People's Perceptions Regarding Socio-Cultural Impacts Of Tourism*, **Current Debates In Tourism & Development Studies**, United Kingdom: Ijopec Publication , (31-56).

DANGİ, T. B. ve JAMAL, T.(2016), An İntegrated Approach To Sustainable Community-Based **Tourism, Sustainability**, 8.(5) 475; <https://doi.org/10.3390/Su8050475>

EMEKLİ, G. (2006): Coğrafya, Kültür Ve Turizm: Kültürel Turizm, **Ege Coğrafya Dergisi**, 15.(1-2), 51-59.

GOODWIN, H. ve SANTILLI, R. (2009), **Community-Based Tourism: A Success?** (ICRT Occasional Paper No. 11).Leeds: ICRT And GTZ

HAMZAH, A. ve KHALİFAH, Z. (2009), **Handbook On Community Based Tourism: How To Develop And Sustain CBT**.APEC Secretariat.

HAMZAH, A. ve MOHAMAD, N. H. (2012), Critical Success Factors Of Community Based Ecotourism: Case Study Of Miso Walaihomestay, Kinabatangan, Sabah. **Malaysian Forester**, 75.(1), 29-42.

HARMAN, S.(2014), Sivil Toplum Kuruluşlarının Turizm Sistemindeki İşlevleri Üzerine Bir İnceleme. **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 11.(26), 343-360.

KIZILIRMAK, İ. (2006), Türkiye’de Düzenlenen Yerel Etkinliklerin Turistik Çekicilik Olarak Kullanılmasına Yönelik Bir İnceleme. **Sosyal Bilimler Dergisi**, 15, 181-196.

LEE, T.H. (2013), Influence Analysis Of Community Resident Support For Sustainable Tourism Development. **Tourism Management**, 34, 37-46.

MTAPURI, O. ve GIAMPICCOLI, A. (2016), Towards A Comprehensive Model Of Community Based Tourism Development. **South African Geographical Journal**, 98.(1), 154-168.

PATTON, Q. M.(1990), **Qualitative Evaluation And Research Methods** (2nd Ed.), London: Sage

Publication.

SEBELE, S. L.(2010), Community-Based Tourism Ventures, Benefits And Challenges: Khama Rhino Sanctuary Trust, Central District, Botswana. **Tourism Management**, 31.(1),136-146.

SIMPSON, C. M. (2002), Community Benefit Tourism Initiatives—A Conceptual Oxymoron? **Tourism Management**, 29.(1), 1-18.

SHARPLEY, R. (1989), The Challenges Of Economic Diversification Through Tourism: The Case Of Abu Dhabi. **International Journal Of Tourism Research**,4.(3), 221-235.

STONE, L. (1989), Cultural Cross-Roads Of Community Participation İn Development: A Case From Nepal. **Human Organisation**, 48.(3), 206-213.

TOLKACH, D. ve KING, B.(2015), Strengthening Community-Based Tourism İn A New Resource-Based Island Nation: Why And How? **Tourism Management**, 48, 386-398.

TUNCER, M. ve FIRAT, E. (2017), Tuz Gölü'nün Turizm Potansiyeli Ve Bölge Ekonomisine Etkisine Yönelik Nitel Bir Araştırma: Şereflikoçhisar Uygulaması. **Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 9.(3), 63-72.

TÜRNÜKLÜ, A. (2001), Eğitim Alanında Aynı Araştırma Sorusunu Yanıtlamak İçin Farklı Araştırma Tekniklerinin Birlikte Kullanılması. **Eğitim ve Bilim**, 26.(120), 8-13.

VITALE, C. D., ARMENAKIS, A. A. ve FEILD, S. H. (2008), Integrating Qualitative And Quantitative Methods For Organizational Diagnosis. **Journal Of Mixed Methods Research**, 2.(1), 87- 105.

www.merhabahaber.com, Erişim Linki: <http://www.merhabahaber.com/sonsuzsukran-koyu8217nde-ilk-yerlesim-10-temmuz8217da-28485h.htm>, (Erişim Tarihi: 18/09/2018)

www.sonsuzsukran.org (a), Erişim Linki: <http://www.sonsuzsukran.org/koumlyacuteden-goumlruumIntuumller.html>, (Erişim Tarihi: 17/09/2018)

www.sonsuzsukran.org (b), Erişim Linki: <http://www.sonsuzsukran.org/atoumlllyecal305351malar3052.html>, (Erişim Tarihi: 17/09/2018)

www.sonsuzsukran.org (c), Erişim Linki: <http://www.sonsuzsukran.org/land-art-etkinlikleri2.html>, (Erişim Tarihi: 15/10/2018)

YEŞİL,

P., YEŞİL, M ve YILMAZ, H. (2008), Jeolojik Miras Alanlarının Alternatif Turizm Kapsamında Değerlendirilmesi: Balıca Mağarası Örneği, **Atatürk Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Dergisi** 39. (2), 241-248.

YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2006), **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Teknikleri**, Ankara: Seçkin Yayıncılık.